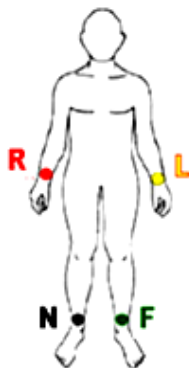

Правильне накладання електродів

Основні електроди

- **(R) – червоний** на праву руку
- **(L) – жовтий** на ліву руку
- **(F) – зелений** на ліву ногу
- **(N) – чорний** на праву ногу

Грудні електроди

(V₁) – червоного кольору – 4-е міжребір'я біля правого края груднини, відступив 1см вправо.

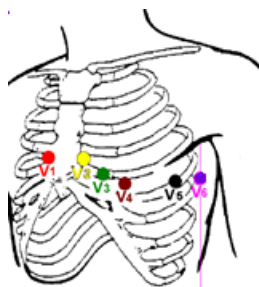
(V₂) – жовтого кольору – 4-е міжребір'я біля лвого края груднини, відступив 1 см вліво.

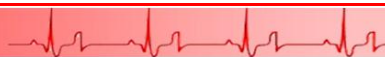
(V₃) – зеленого кольору – посередені відрізка між V₂ та V₄.

(V₄) – коричневого кольору – 5-е міжребір'я по середньключичній лінії.

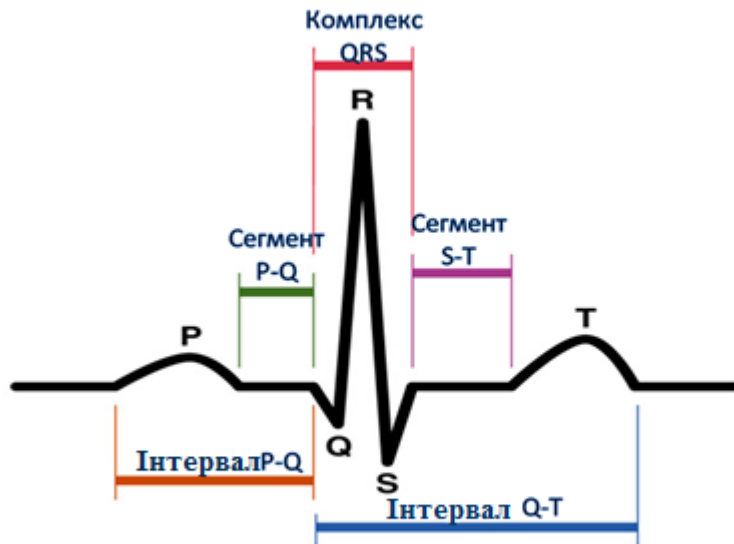
(V₅) – чорного кольору – 5-е міжребір'я по передній аксілярній лінії.

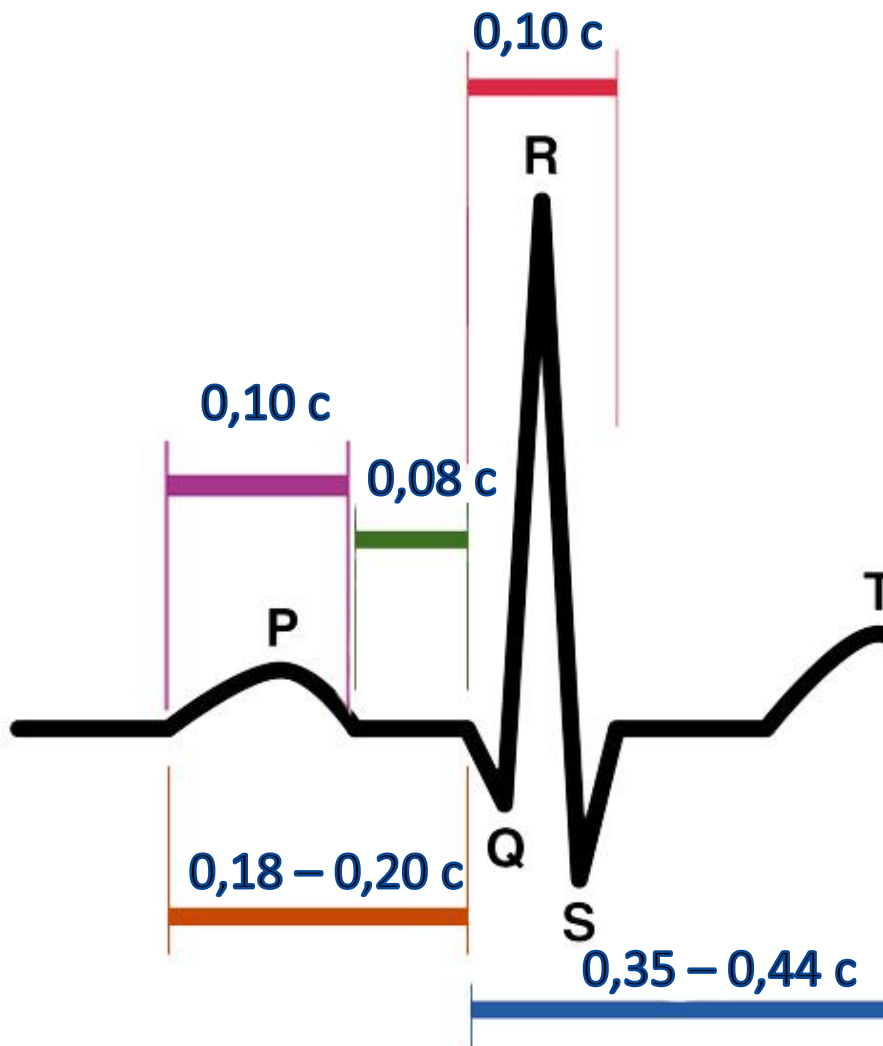
(V₆) – фіолетового кольору, 5-е міжребір'я по середній аксілярній лінії.

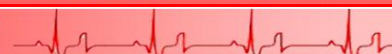
Зубці , сегменти, інтервали та їх тривалість

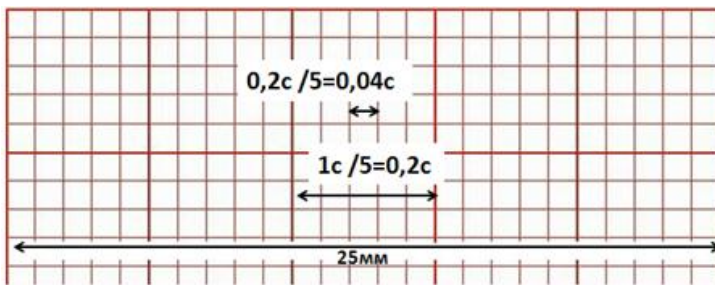
Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

При швидкості ЕКГ 25 мм/сек:

- тривалість 1 маленької клітинки = 0,04 сек
- тривалість 1 великої клітинки = 0,2 сек

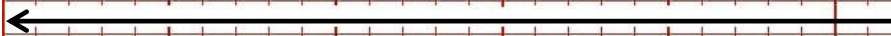
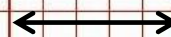
При швидкості запису ЕКГ 50 мм/сек:

- тривалість 1 маленької клітинки = 0,02 сек
- тривалість 1 великої клітинки = 0,1 сек

$$0,1с / 5 = 0,02с$$

$$1с / 10 = 0,1с$$

Стандартні відведення

I – відведення

II – відведення

III – відведення

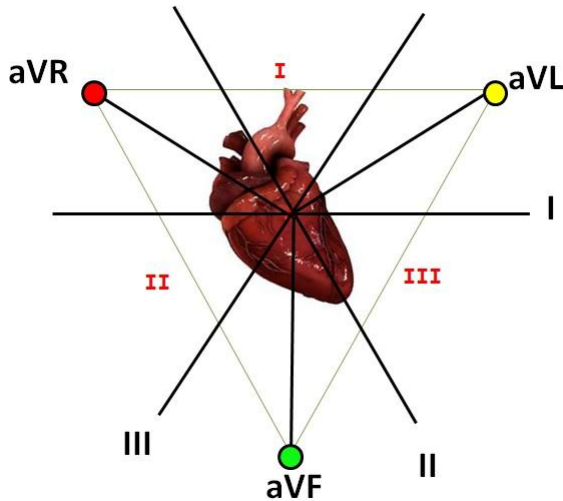
vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

Посилені відведення від кінцівок

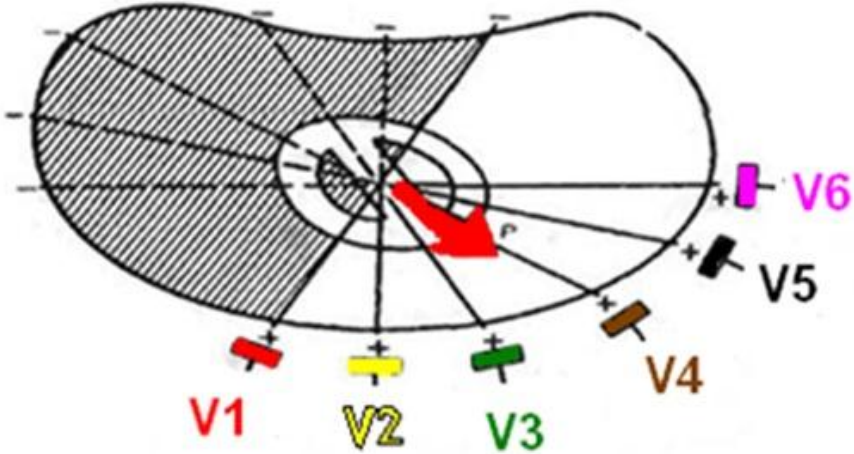

- I – передня стінка серця
- III – задня стінка серця
- II – добуток I і III відведень
- aVR – права бічна стінка серця
- aVL – ліва передньобоківна стінка серця
- aVF – задньонижня стінка серця

Книга "ЕКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЕКГ под силу каждому!

Грудні відведення

- V1 и V2 – правий шлуночок
- V3 – міжшлуночкова перетинка
- V4 – верхівка серця
- V5 – передньобічна стінка лівого шлуночка
- V6 – бічна стінка лівого шлуночка

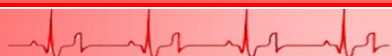
Послідовність аналізу ЕКГ

1. Оцінка ритму (регулярність та водій ритму),
2. ЧСС (частота серцевих скорочень),
3. ЭВС (електрична вісь серця),
4. Аналіз зубця Р,
5. Аналіз комплексу QRS,
- 6 Аналіз сегмента ST,
7. Аналіз зубця Т,
8. Аналіз залишившихся інтервалів та сегментів.

vk.com/medfors

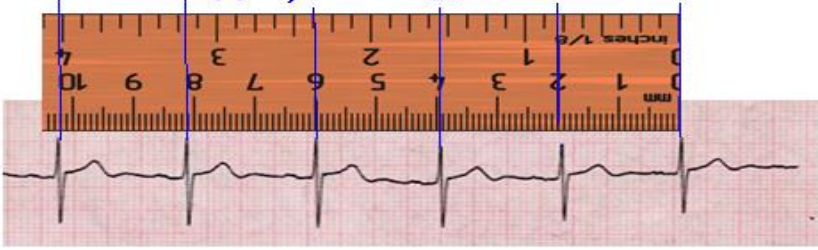
medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

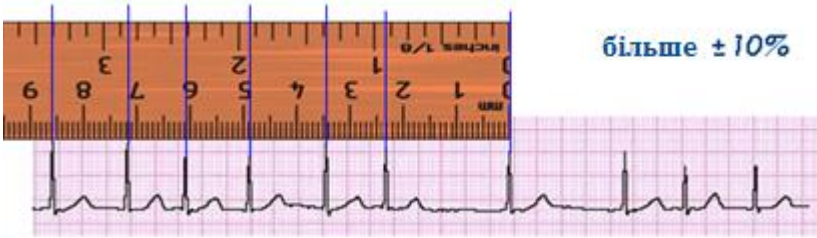
Ритм правильний

Допуск R-R $\pm 10\%$

Ритм неправильний (аритмічний)

більше $\pm 10\%$

Критерії синусового ритму:

- зубець P синусового походження:
  - обов'язково + у II, - і aVR
  - як правило, + в I, aVF;
  - у V1 та V2 або + або +/-
  - як правило, + у V3, V4, V5, V6
- зубець P перед комплексом QRS
- постійна форма зубця P

Частота серцевих скорочень (ЧСС)

$$\text{ЧСС} = 60 / (\text{R-R} \times t)$$

60 – це 60 секунд за 1 хв.

R-R – відстань в мм між двома сусідніми зубцями R,

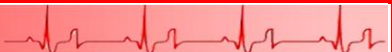
t – тривалість маленької клітини стрічки ЕКГ:

при швидкості 25 мм/сек, $t = 0,04$

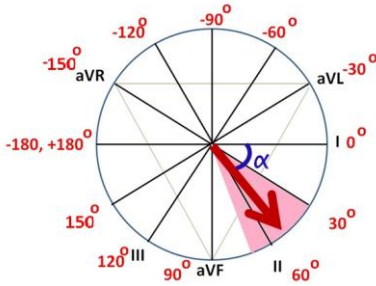
при швидкості 50 мм/сек, $t = 0,02$

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

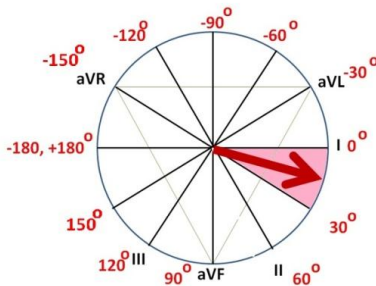
ЭКГ под силу каждому!

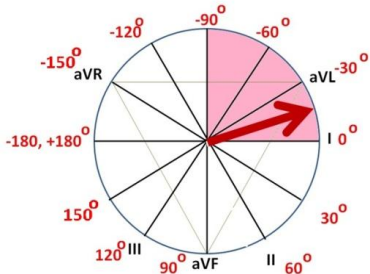
Електрична вісь серця

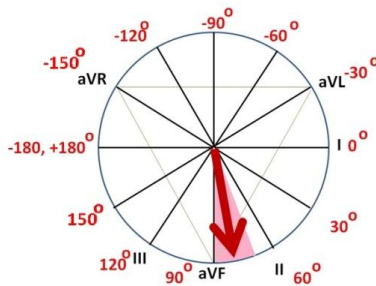
α от $+30^{\circ}$ до $+69^{\circ}$ –
**нормальна
ЕВС**

α от $+0^{\circ}$ до $+30^{\circ}$ –
**горизонтальна
ЕВС**

α от $+0^{\circ}$ до -90° –
відхилення ЕВС вліво

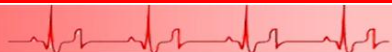

α от $+70^{\circ}$ до $+90^{\circ}$ –
вертикальна ЕВС

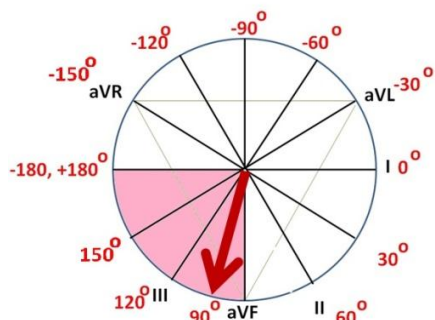
vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

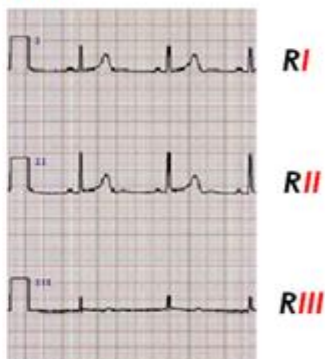
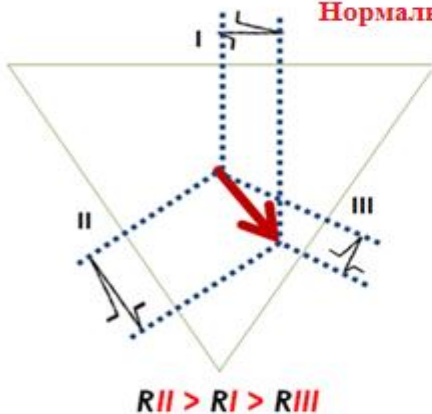

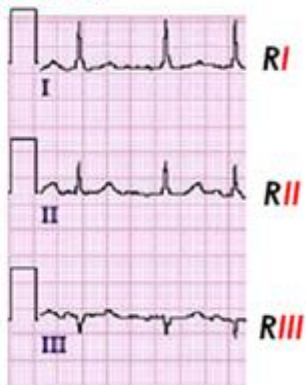
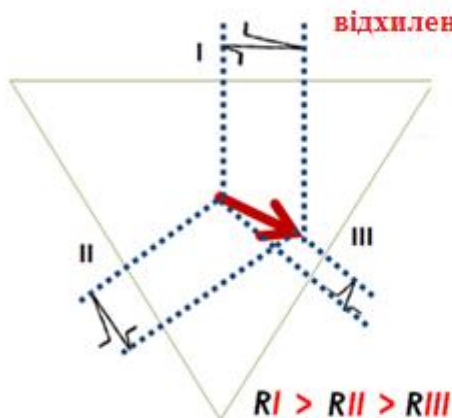

α от $+91^\circ$ до $+180^\circ$ –
відхилення ЕВС вправо

Нормальна ЕВС

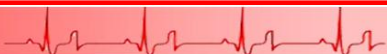

відхилення ЕВС вліво

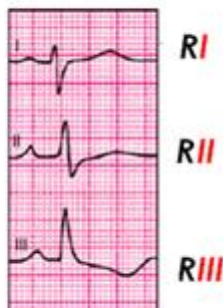
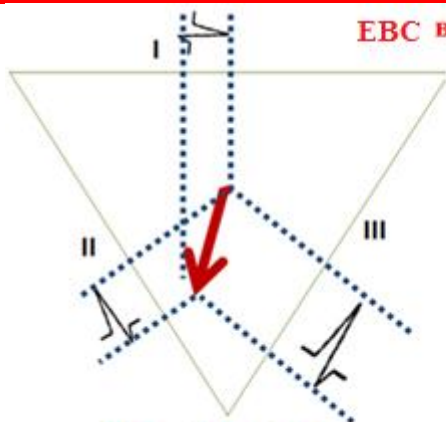

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

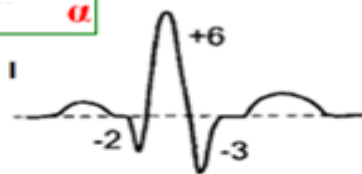
ЕВС вправо

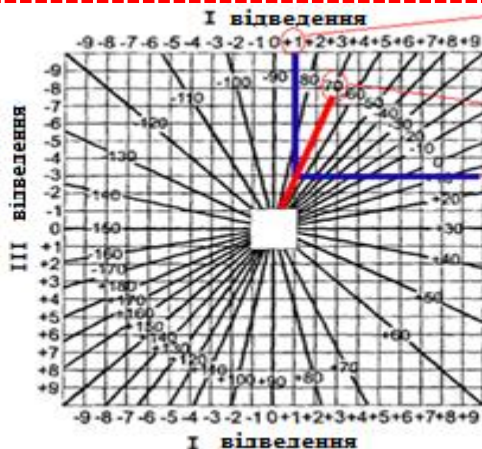
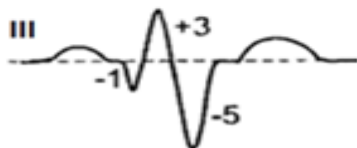
$R_{III} > R_{II} > R_I$

Визначення кута α

$$\begin{aligned} \Sigma I &= Q+R+S \\ \Sigma I &= (-2)+6+(-3) \\ \Sigma I &= +1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \Sigma III &= Q+R+S \\ \Sigma III &= (-1)+3+(-5) \\ \Sigma III &= -3 \end{aligned}$$

$\Sigma I = +1$

$\alpha = -70^\circ$

$\Sigma III = -3$

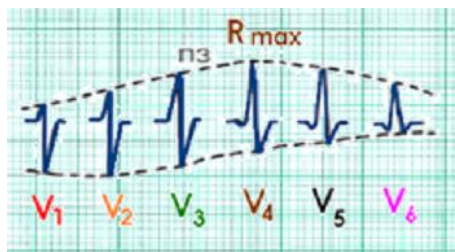
vk.com/medfors

medfors.ru

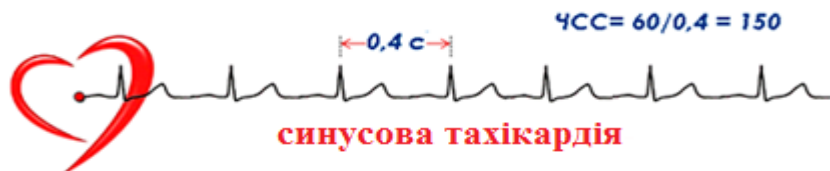
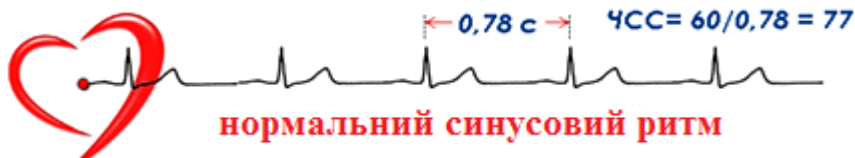
ЕКГ под силу каждому!

Зміна комплексу QRS у грудних відведеннях

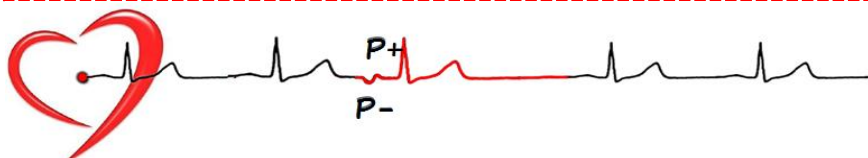
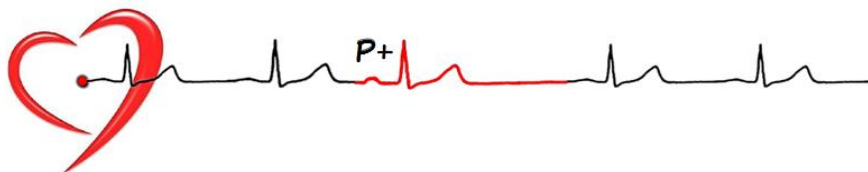
Синусові аритмії

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

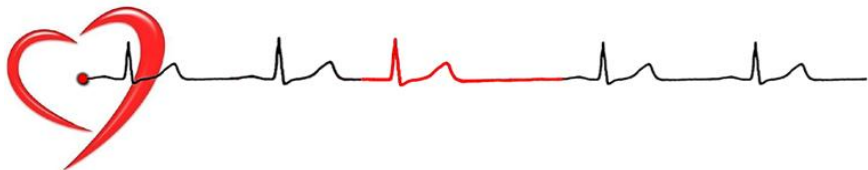
Передсердя екстрасистолія

Критерії передсердної екстрасистолії:

- відстань R-R перед екстрасистолією менше, ніж відстань R-R між нормальними скороченнями
- позитивний, негативний або двофазний зубець P, відмінний від інших зубців P в даному відведенні
- комплекс QRS не змінений

Екстрасистолія з АВ - вузла

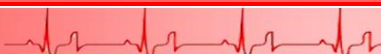
Критерії АВ-вузлової екстрасистолії:

- відстань R-R перед екстрасистолією менше, ніж відстань R-R між нормальними скороченнями
- зубець P відсутній (*самий частий варіант*)
- комплекс QRS не змінений

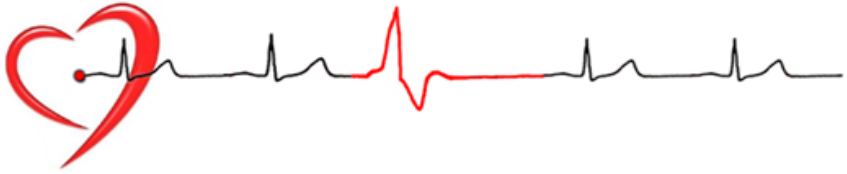
vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

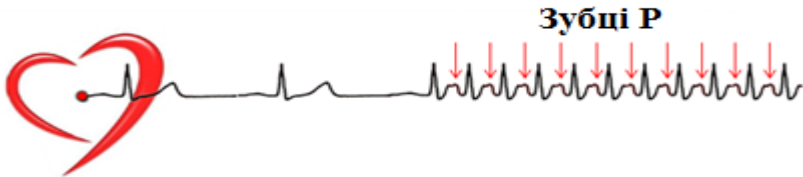
Шлуночкова екстраситолія

Критерії шлуночкової екстраситолії:

- відстань R-R перед екстрасистолею менше, ніж відстань R-R між нормальними скороченнями
- зубець P відсутній
- комплекс QRS розширений (більше 0,12 сек)
- комплекс QRS деформований

Передсердна тахікардія

Критерії передсердної екстраситолії:

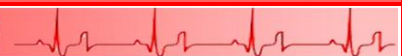
- наявність зубців P, відмінні від синусових
- комплекс QRS незмінений і з'являються після кожного зубця P
- частота ритму 120-220 за хв.
- у більшості випадків ритм скорочення шлуночків правильний

Трипотіння передсердь

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

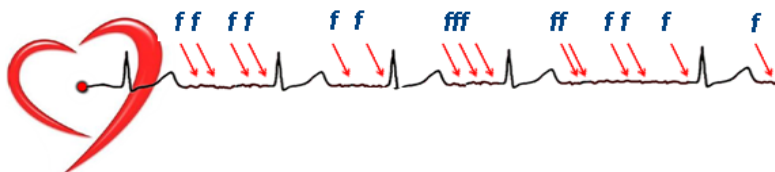
ЭКГ под силу каждому!

Критерії трипотіння передсердь:

- наявність хвилі F (не синусові пилоподібні зубці P)
- частота скорочень передсердь 240-340 в минуту
- комплекс QRS не змінений та з'являється HE після кожного зубця P
- у більшості випадків ритм скорочення шлуночків правильний

Фібриляція передсердь

Критерії фібриляції передсердь:

- відсутність зубців P
- наявність хвиль фібриляції передсердь f
- різні інтервали R-R

Тахікардія з АВ - з'єднання

Критерії АВ-узлової тахікардії:

- відсутність зубців P
- комплекс QRS не змінений
- частота ритму 120-220 за хв.

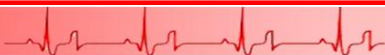
Трипотіння шлуночків (шлуночкова тахікардія)

vk.com/medfors

medfors.ru

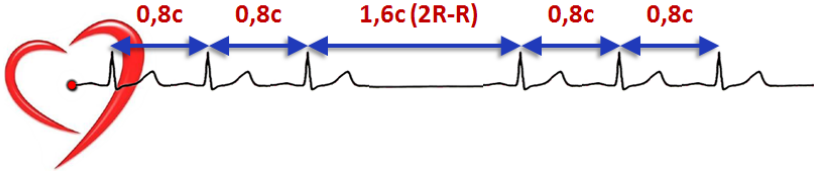
ЕКГ под силу каждому!

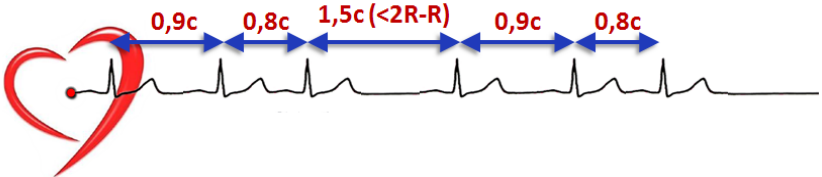
Фібриляція шлуночків

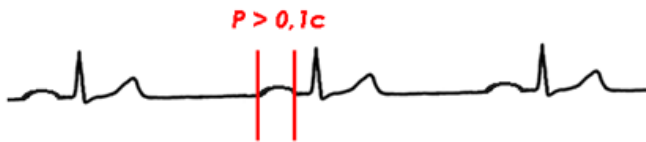
СА - блокада II ступеню 2 тип (Мобітц 2)

СА - блокада II ступеню 1 тип (Мобітц 1)

Внутрішньопередсердя блокада

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

Критерії внутрішньопредсердної блокади:

- зубець P > 0,1сек
- можливі зміни його форми

АВ - блокада I степені

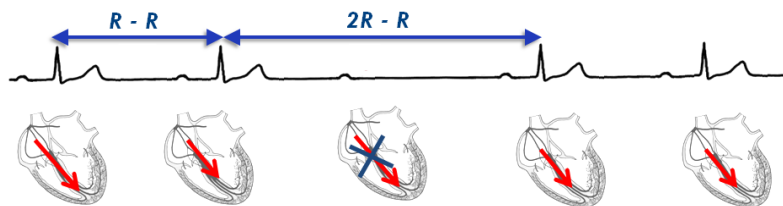
Інтервал PQ > 0,2с

Критерії АВ - блокади I степеню:

- інтервал PQ > 0,2 сек
- або сегмент PQ > 0,1 сек

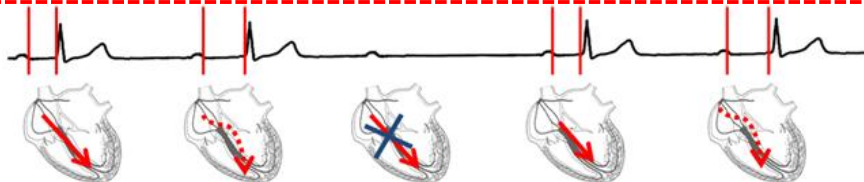
АВ - блокада II степеню 2 тип (Мобітц 2)

Критерії АВ - блокади II степеню тип 2:

- зубці P завжди присутні
- інтервали P-P однакові
- комплекс QRS періодично випадає
- інтервали PQ однакові

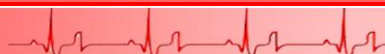
АВ - блокада II степені 1 тип (Мобітц 1)

vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

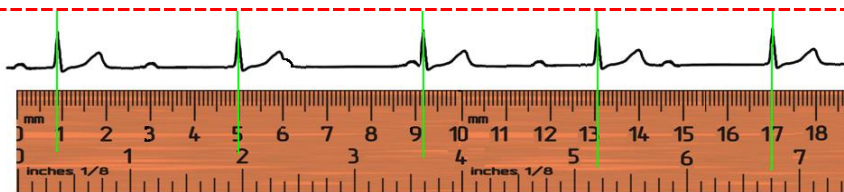
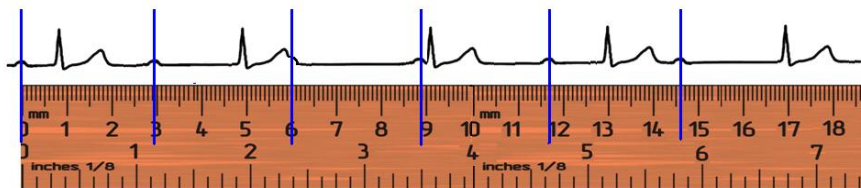

Критерії АВ - блокады II степеню тип 1:

- зубці Р завжди присутні
- інтервали Р-Р однакові
- комплекс QRS періодично випадає
- прогресивне подовження інтервалів PQ перед випадінням комплексу QRS

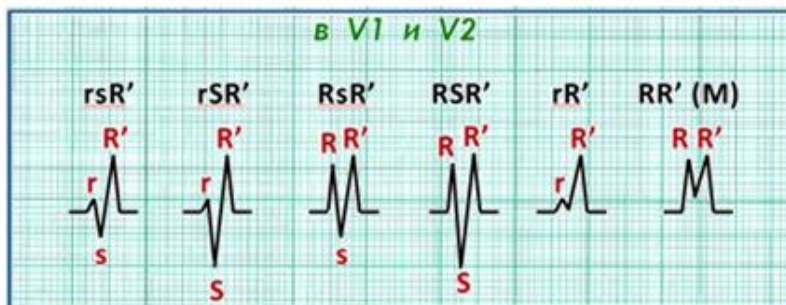
АВ - блокада III степеню (повная АВ - блокада)

Критерії АВ - блокады III степеню:

- інтервали Р-Р однакові; один ритм
- інтервали R-R однакові; другий ритм
- нема закономірності між появою зубців Р та комплексів QRS – повна неузгодженість їх роботи

Комплекс QRS при блокаде ПНПГ в V1 и V2:

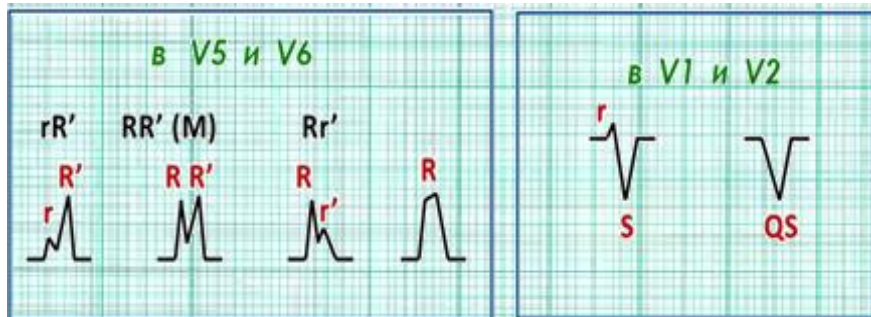
Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

Критерії блокади правої НППГ

Повна блокада ПНППГ:	Неповна блокада ПНППГ:
rsR', rSR', RsR', RSR', rR', RR' в V1, V2 , (III, aVF)	
QRS > 0,12с	QRS = 0,10-0,12с
- Депресія ST в V1, V2 , (III, aVF) - Підйом ST в V5, V6 , (I, aVL)	частіше ні
негативний Т в V1, V2 , (III, aVF)	чаще +

Комплекс QRS при блокаді ЛНППГ у V5, V6 та в V1, V2:

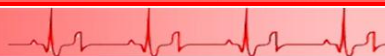
Критерії блокади левої НППГ

Повная блокада ЛНППГ:	Неповна блокада ЛНППГ:
rR', RR', Rr', R в V5, V6	
QRS > 0,12с	QRS > 0,12с
- Депресія ST в V5, V6 - Підйом ST в V1, V2	+/-
Негативний Т в V5, V6	+/-
ЕВС горизонтальна/вліво	чаще N

vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

Критерии блокады гілок ЛНПГ

Блокада передньої гілки:

Блокада задньої гілки:

QRS не розширений/расширенный на 0,01-0,02с

ЕВС різко вліво ($\alpha \leq -60$)

ЕВС різко вправо ($\alpha \geq +120$)

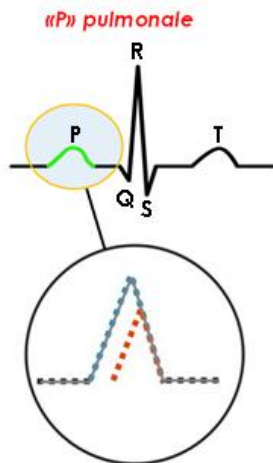
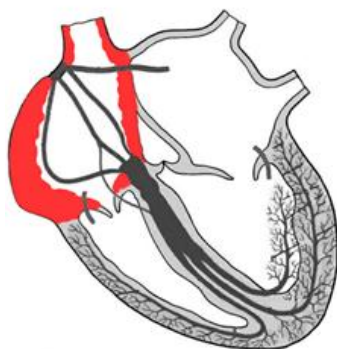
$S > R$ (II, III, aVF)

$S > R$ (I, aVL)

Загальні ЕКГ ознаки гіпертрофії:

- збільшення амплітуди зубців R/P
- ознаки ішемії міокарда
- ознаки порушення провідності
- відхилення ЕВС в сторону гіпертрофії

Гіпертрофія правого передсердя

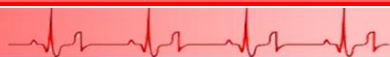

ЕКГ ознаки гіпертрофії правого предсердя:

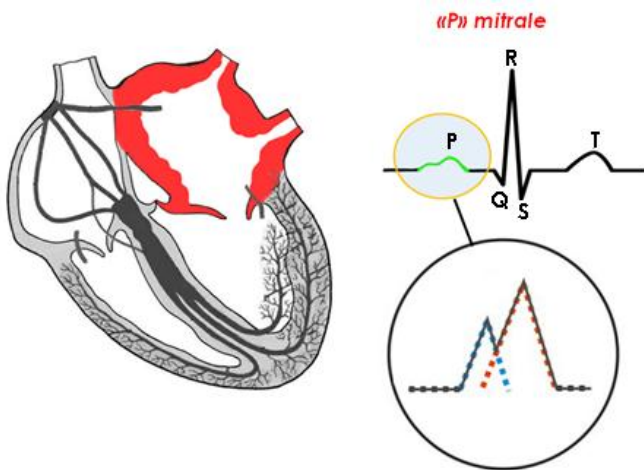
- високий гострий зубець P – головна ознака
- висота зубця P $> 2,0 - 2,5$ мм
- ширина зубця P не збільшена (рідко збільшена до 0,11-0,12 сек)
- як правило, зубець P симетричний
- ознаки гарно видно у відведеннях II, III, aVF

Книга "ЭКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЭКГ под силу каждому!

Гіпертрофія лівого передсердя

ЕКГ ознаки гіпертрофії лівого шлуночка:

- двугорбий широкий зубець P – головна ознака
- висота зубця P збільшена помірно
- ширина зубця P $> 0,10 - 0,12$ сек
- ознаки добре видно в I, II, aVL, V5, V6

Гіпертрофія лівого шлуночка

Основні ЕКГ ознаки гіпертрофії ЛШ:

- зубець R в V5 (V6) > 16 mm
- $RV6 > RV5 > RV4$
- зубець S в V1, V2 > 12 mm
- $RV5(V6) + SV1 > 28$ mm

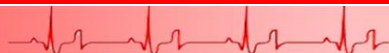
Додаткові ознаки:

- зубець T в V5, V6 негативний
- депресія сегмента ST в V5, V6
- підйом сегмента ST в V1, V2
- відхилення ЕВС вліво

vk.com/medfors

medfors.ru

ЕКГ под силу каждому!

Гіпертрофія правого шлуночка

Основні ЕКГ ознаки гіпертрофії ПШ:

- зубець R в V1, V2 > 7 mm
- зубець S в V5, V6 > 7 mm
- $RV1 + SV5(V6) > 11$ mm

Додаткові ознаки:

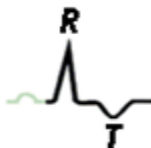
- зубець T в V1 негативний;
- депресія сегмента ST в V1
- підйом сегмента ST в V5 та V6
- відхилення ЕВС вправо

Зміни при субендокардальній ішемії

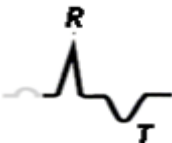
Високий загострений T

Зміни при суепікардальній ішемії

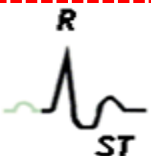
Негативний T

Зміни при трансмуральній ішемії

Негативний глибокий T

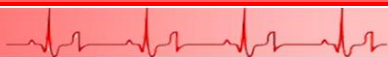
Зміни при субендокардальному пошкодженні

Депресія сегмента ST

Книга "ЕКГ под силу каждому" medfors.ru/kniga-i-cena

ЕКГ под силу каждому!

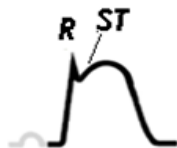

Зміни при суепікардіальному пошкодженні

Підйом сегмента ST

Зміни при трансмуральному пошкодженні

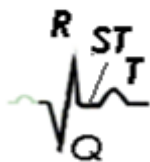
Підйом сегмента ST

Зміни при трансмуральному інфаркті (некроз)

Тільки QS

Зміни при НЕтрансмуральному інфаркті

Патологічний Q, знижений R

Різні комбінації ішемії, пошкодження, некроз

vk.com/medfors

medfors.ru

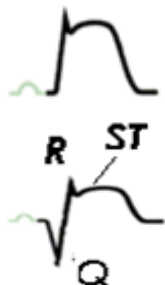
ЕКГ под силу каждому!

Класифікація інфаркта міокарду

- з підйомом сегмента ST; (**STEMI**)
- без підйому сегмента ST; (**NSTEMI**)
- з формуванням зубця Q;
- без формування зубця Q.

Стадії розвитку інфаркта міокарду

пошкодження (найгостріша) - до 3-х діб

гостра – до 3-х тижнів

підгостра – до 3-х місяців

рубцювання – до кінця життя

Тирові ознаки інфаркта міокарду (ІМ):

- патологічний зубець Q або комплекс QS;
- зменшення амплітуди зубця R;
- підйом сегмента ST (навколо зони інфаркта розташована зона пошкодження, а за нею слідує зона ішемії);
- негативний «коронарний» зубець T

